

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VI. Fidem esse iusti substantiam, qua alatur & sustentur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

Eodem omnino modo infallibile Dei iudicium, quo Deus de vanitatibus honorum, periculo divitiarum, & mortifero deliciarum veneno, verissimè iudicat, magnam quoque Dei æstimationem, qua plurimi pendit vilipensionem, labores, charitatem, &c. ipse etiam habet, qui habet fidem.

Et quamvis in Deo fides locum non habeat, à quo omnis procul exulat obscuritas, ipsius tamen hominis viatoris fides, & Dei clarissima comprehensio, & infinita penetratio, eadem absq; ulla differentia pollent certitudine, & eadem cognitione, iudicio, pondere, quo DEUS, etiam fides ea cognoscit, diiudicat, & ponderat, quæ licet oculos habeat velatos, attamen tam certos, & directos, ut nullo modo falli possit.

Divina ista fidei luce sublimatur, & supra se ipsum elevatur homo, jam modo supernaturali, & divino res cognoscens, & discernens, jamque recepta Spiritus sancti luce aliquid plusquam humanum possidens, aliam à frigida, & septentrionali sensuum, & rationis humanæ, ingredi incipit regionem planè caelestem, ubi alio vivunt aere iusti, alio Sole, alia luna, stellisque differentibus, ibi regio est vitæ divinæ, quæ nisi homo semetipsum propria voluntate deicere & perimere velit, eum dirigit, & perducit ad vitam æternam.

Haecenus pleraque de fide inscrutabili mysteriorum: verum ut supra dictum est, de tota fidei latitudine, seu verbo Dei, quæ scriptura sacra, & Ecclesia sancta nobis proponit credenda, in consequentibus tractaturi sumus.

CAPVT VI.

Fidem esse iusti substantiam, qua alatur & sustentur.

Hebr. xi. **S.** PAULUS fidem definiens inquit: *Est autem fides sperandarum substantia rerum, argumentum non apparentium: substantiam vocat rerum sperandarum, sive speratarum, quia ut dicunt Theologi, est basis, & fundamentum earum rerum, quas in gloria posselluros nos speramus, nam quomodo Deum & bona sperabimus æterna, si ea non cognoscamus? cum, ut inquit S. Bernardus, non credit a nemo sperare non plus, quam super inane pingere possit.*

Serm. 10 in Psal. Qui habitat. Alij per substantiam, firmitatem, sive certitudinem intelligunt, quia fides certam nobis rerum, quas speramus cognitionem, tribuit, & consonat verbo Syriacæ, quæ sic legit, *Est autem fides, certitudo, de ijs rebus, quæ sunt in spe, ac si existerent altus: non desunt etiam, qui substantiam interpretentur possessionem, & divitias, eo sensu, quo filius prodigi patri, inquit, da mihi portionem substantiæ, quæ me contingit, neque ceterè à veritate aberrant, cum fides sit locupletissimus omnium spiritualium divitiarum, & bonorum thesaurus.*

Aug. Ep. 112. ad Paulin. S. Augustinus: ubi nos habemus, fides est sperandarum rerum, legit: Fides est substantia sperantium: id est, qua sustentantur sperantes vitam æternam; & isto sensu intelligit istud Habacuc: *tuus autem in fide sua vivet.* Est ergo fides non solum basis, qua certas spes suas fundat iustus; sed insuper amplissima substantiæ portio, & locupletes divitiæ, ac denique instrumentum, quo sustentatur, & vivit, quæ omnia cuilibet doctrinæ revelata, sive verbo Dei communia sunt.

Abac. 2. S. Augustinus: ubi nos habemus, fides est sperandarum rerum, legit: Fides est substantia sperantium: id est, qua sustentantur sperantes vitam æternam; & isto sensu intelligit istud Habacuc: *tuus autem in fide sua vivet.* Est ergo fides non solum basis, qua certas spes suas fundat iustus; sed insuper amplissima substantiæ portio, & locupletes divitiæ, ac denique instrumentum, quo sustentatur, & vivit, quæ omnia cuilibet doctrinæ revelata, sive verbo Dei communia sunt.

Fides seu verbum Dei cur vocetur semen. §. 2.

Nam ut inquit Salvator, *semen est verbum Dei.* Luc. 8. Sicut enim in semine totum virtute tenetur, quid in planta aut herba, vel pulchritudini servit, vel ad hominis alimentum decerpitur; ita quid in anima producitur boni spiritualis, totum virtute continetur in verbo Dei. Summe tibi, alicuius plantæ, aut arboris, semen aut granum, & dic, ubi in parvo isto grano radix, truncus, flores, fructus, folia, ubi luxuriant comæ, odor suavis, fructus dulcedo, ubi tota arboris, aut plantæ varietas & pulchritudo? In modico isto semine, licet nec gustentur, nec percipiantur, universa hæc inclusa delitescunt.

Ita & in fide seu verbo Dei tanquam in semine iusti charitas, humilitas, obedientia, gloriæ pulchritudo, & cætera inclusa, & abscondita latent, cum autem semen istud in terra cordis sui seminaverit, eam diligenter operibus excolens, & calore charitatis fovens, copiosissimum fructum, quo alatur, colligit, ut dictum sumus.

Cur vocetur virtus DEI? §. 2.

Idem significare voluisse videtur S. PAULUS Rom. 1. Apost. quando Evangelium virtutem Dei nuncupavit in salutem omni credenti: virtutem alicuius rei, lapidis, aut avis, illam parvam materię quantitatem dicere solemus, in quam tota corporis maioris substantia, energia, & proprietates per artificium distillationis resoluitur, & fortius condensata sunt: simili modo in minimo Evangelij semine tota immensi DEI virtus, qua animam sustentat, & vivificat, quasi in parvo quodam, qui facile deglutiri possit, bolo continetur. Nam, si dicere fas est, DEUS igne charitatis distillatus, magis proficuum ex se nequit animæ indere virtutem, quam verbum suum, cum ipsum omnia tanquam Dei instrumentum operetur, & possit. Unde eadem universa primæ Causæ attribuantur effectus, verbum enim Dei resuscitat mortuos, sanat infirmos, conservat sanos, illuminat cæcos, accendit tepidos, patet famelicis, confortat debiles, animat pusillanimes. Verbum DEI, tanquam celeste manna, in quod quisque vult, convertitur, & desiderantibus præstat omnem gustus, affectus, & saporis suavitatem, in illo haurit consolationem tristis, inflammatur inde vorus, tribulatus lætificatur, durus ad poenitentiam compungitur, compunctus magis magisque colliquefit.

Pulchrè virtutem, dignitatem, ac suavitatem, quam in verbo anima pura, & religiosa degustat, complexus est Regius Propheta David Psalm. 118. *Lex Domini immaculata, convertens animas, testimonium Domini fidele. sapientiam præstans parvulis. Iustitie Domini refulget sicut aurum: præceptum Domini lucidum, illuminans oculos: Timor Domini sanctus permanens in sæculum sæculi: iudicia Domini vera, iustificata in semetipsa, desiderabilia super aurum & lapidem præciosum multum: & dulciora supra mel & favum.* Et alibi: *Quam dulcia faucibus meis eloquia tua, super mel ori meo? Nec his contentus, insuper ostendit, quanta lucis, & sapientiæ prerogativa perfundantur, qui divinæ legis meditationi diligenter insistant: Quomodo, inquit, dilexi legem tuam Domine? tota die meditatio mea est. super inimicos meos prudentem me fecisti mandato tuo: quia in æternum mihi est. super omnes docentes me intellexi: quia testimonia tua meditatio mea est. super senes intellexi: quia mandata tua quasi.*

Quæ

Quæ Scripturæ sacræ vultus probè intelligentes SS. Patres. & ordinum Patriarchæ & institutores, admodum solliciti in regulis suis lectionem, & meditationem librorum sacrorum consueverunt ac præceperunt, & præsertim regulari ostra illud nobis injungit particulare præceptum, & nobilissimum proponit scopum, dum inquit: *maneant singuli &c. nocte & die in lege Domini meditantur, & in orationibus vigilant, ut continuum exercitium nostrum esse debeat S. Scripturæ meditatio cum oratione conjuncta.*

Ue autem illa utilis & proficua sit, & fructus juxta genus suum sapidissimos afferat, & gustum animæ suavisimè oblectet, fidei, quam diximus, vivacitate, tanquam nativo calore fovenda, & concoquenda, quod consilium non religiosis solum, sed omni hominum statui est saluberrimum.

CAPVT VII.

Fidem sive verbum Dei meritò in Scriptura sacra appellari *mensam, panem, vinum, lac, aquam.*

S. 1.

Duas mensas posuit DEUS pro refectione & convivio servorum suorum: unam sanctissimi Corporis & Sanguinis sui, & reliquorum Sacramentorum; alteram verbi Dei: Sicut autem in priori sacrosanctum Christi Corpus, est aliunde spirituale animæ, quo, ut suo loco inferius latius explicabitur, animæ vires continis concupiscentiæ & vitiorum ardoribus consumptæ, ac deperditæ restaurantur & reparantur; quo insuper divini saporis & dulcedinis suavitate in suo fonte degustata anima saturatur: eodem proportionem servata, effectus producit verbum Dei, animam nutriendo, oblectando, & satiendo.

Mensam istam utramque in domo sua sic disposuit DEUS ut ambas inter commorans justus, ab ista verbi Dei, priorum affectum, atque operum iustitiæ Christianæ, ut præcedenti capite explicimus, acceptum semen mandicaret. Ab illa vero sacrosancti Corporis & Sanguinis, cæterorumque Sacramentorum, hauriret fecunditatem, & vitam quovis in perfectam Evangelicæ perfectionis ætatem de virtute in virtutem paulatim lucrificat.

De utraque mensarum istarum, sub veterum tamen figurarum umbris, inquit Spiritus sanctus Proverb. 9. *Sapientia edificavit sibi domum, excidit columnas septem, immolavit victimas suas, miscuit vinum, & posuit mensam suam: misit ancillas suas, ut vocarent ad arcem, & ad nenia civitatis: si quis est parvulus, veniat ad me, & insipientibus locuta est, venite, comedite panem meum, & bibite vinum, quod misui vobis. Edificavit Christus Dominus sapientia incarnata sibi domum, quæ est Ecclesia Dei vivi, excidit columnas septem, septem novæ legis Sacramenta, quibus tanquam firmis columnis totum Ecclesiæ ædificium imposit, sacrificium obtulit pretiosissimi Corporis & Sanguinis sui, vinum doctrinæ commiscuit, neque enim in sua puritate, & claritate illud nobis erat propinandum, sed obsecuitate, figuris, & similitudinibus, secundum capacita'em nostram commixtum, & temperatum, misit prædicatores & Apostolos invitare omnes gentes ad Ecclesiam & arcem ejus, quæ Christus est: ac denique dulcissima illa sapientia incarnata verba, quæ parvulis & insipientibus locuta est: *Venite, comedite panem meum, & bibite**

vinum, quod misui vobis S. Dionys. Areop. in Epistola, quam ad Titum scripsit. sic explicat: Sed quis est solidus, quis liquidus, & fluctuans cibus? hos enim quod det, atque provideat, divina laudatur sapientia: Solidum quidem cibum significare arbitror mentis participem stabilemque; ac eodem in statu manentem perfectionem, quæ divinarum rerum particeps sunt sensus illi mentis perstantem, potentem, singularem individuumque scientiam, quibus cum divinus Paulus à sapientia acceptum revera solidum cibum communicat: liquidum autem fluxionem quæ vim habet diffusionis, & foras excurrere studet, variisque etiam ac multis & dividuis eos, qui educantur pro capto & modo suo ad simplicem stabilemque Dei scientiam benignè deducit. Itaque & rori & aquæ & lacti, & vino, & melli divina spiritaliaque scripta, & verba comparantur, similiaque dicuntur esse propter vim & procreandi aqua, & augendi ut lac, & recreandi ut vinum, & propagandi pariter & tuendi ut mel habent. Hæc divina sapientia dat ijs, qui ad ipsam accedunt, ipsas largè perpetuorum conviviorum affluentes supeditans profundensque copias.

Licet verò per mensam omnia ciborum genera sufficiens intelligamus, ad particulariorem tamen alimentorum, & virtutis in verbo Dei latentium specificationem aliis quoque cibis Dei verbum comparatum legimus; in primis panis cibavit illum Dominus pane & vitæ, & intellectus; vino, comedite amici, & bibite, & inebriamini charissimi, meliora sunt ubera tua vino: lacti, tanquam parvulus in Christo lac vobis potum dedi; aqua: aqua sapientia salutaris potavit illum. Omnia autem ista, cæteraque ciborum nomina, verbo Dei attribuntur, ad significandos varios, & diversos effectus, quos operatur: mensa est, ob ciborum abundantiam, & feculorum uniuscujusque gustui accommodatorum varietatem; panis, quia apprime reficit, & nutrit; vinum, tum quia debilitatem nostram confortat, ut itinerantibus viam, quæ ducit ad vitam, sitant prava indirecta, & aspera in vias planas, tum quia celestium bonorum promissione animas puras inebriat; lac, quia non solum gradium, sed & parvulorum est nutrimentum; aqua, quia peccatorum fordes eluit, & no velas Ecclesiæ plantas irrigat, ac in laborum, & tribulationum ætibus refrigerat.

Isaias Propheta breviter, sed magna cum inertia hæc describens, omnes, inquit, sitientes venite ad aquas, & qui non habetis argentum, proparate, emite, & comedite, venite, emite absque argento, & absque ulla commutatione vinum & lac: quare appenditis argentum vestrum non in panibus, & laborem vestrum non in saturitate? quasi diceret; quousque extrema dementia, subtilitatis vestre portionem in vanitates, quæ animam satiare non possunt, stulti consumitis: venite, venite ad aquas vivas, quæ cum impetu fluunt ex fonte Scripturæ sacræ, venite & repetitis mensam positam, mentem deliciosissimam & abundantissimam, ubi gratis usque ad satietatem epulemini, ubi cum gaudio bibatis vinum, & lac, & omne quod desiderat anima vestra: venite omnes, quia suas hic unusquisque haurire potest delicias magni & parvi, sani & infirmi, debiles & fortes, incipientes & proficientes, perfecti & imperfecti.

Porro prædictæ comparationes egregiè manifestant verbi Dei necessitatem; sicut enim impossibile est corpus sine prædictorum ciborum alimento subsistere, ita necesse est animam cibo verbi Dei destitutam continuo interire.

Alia